СОНЦЕ: ЗОРЯ, ВИДИМА ВДЕНЬ

Сьогодні мало хто замислюється над тим, що поряд з нами живе зоря. Справжнісінька. І людина так сильно пов'язана з її життям, що знай вона про це, то кожен день починався б у неї зовсім інакше, а благородне відчуття причетності до всього життя у Всесвіті виховало б у неї нестримне прагнення пізнати себе, прославити свій розум і дух до самісіньких зір. Але, на жаль, навіть зорі стали для нас поняттям буденним, звичайним, нецікавим і холодним. Та й чим може здивувати нас Сонце?

Сонце — небесний вогонь, єдине, що може бути видиме одними й тими ж істотами від вранішньої до вечірньої зорі; це — зоря, видима вдень, істота вічна, така, що має душу, найбільша.
Платон. Визначення

ОПОВІДАННЯ ПРО ЖИВЕ СОНЦЕ

Сьогодні навіть дитина знає, що зорі на небі — це теж сонця, можливо, такі ж центри інших планетних світів, як і наше Сонце. Космічні апарати вивчають зоряні безодні і посилають на Землю наукову інформацію. Спалахи на Сонці і магнітні бурі на Землі стали для нас повсякденними космічними явищами. Але пошук причини ми замінили дослідженням її наслідків. І сьогодні поступово забуваємо про найважливіше для людини відчуття — почуття священного. Небо цікавить нас винятково з прагматичної точки зору, а такі поняття, як «зоря» або «планета», втрачають своє істинне значення.

Відродити стародавнє трепетне ставлення до нашого денного світила разом з астрономічними знаннями допомагають нам міфи і положення традиційної філософії.

АСТРОНОМІЧНА ДОВІДКА

Астрономія робить душу розумною.
Платон

Сонце — це найближча до Землі зоря, яка дала початок всьому живому в нашій планетній системі. Сонце живе своїм зоряним життям ось уже близько 4,7 млрд років. Воно є центральним тілом нашої планетної системи і приблизно в 750 разів перевищує за масою решту всіх тіл, що обертаються навколо нього.

Сонце — це сферично симетрична дуже гаряча плазмова куля, яка перебуває в рівновазі, самосвітна газова маса, що складається на 71% з водню і на 26% з гелію.

Шлях, по якому Сонце рухається разом з планетною системою навколо центру Галактики, близький до кола, а його радіус становить близько 30 тис. світлових років. Повний оберт Сонце здійснює приблизно за 200 млн. років. Зараз Сонце разом з планетами рухається в напрямі сузір'я Геркулеса, повз яскраву зорю Вегу (сузір'я Ліри), зі швидкістю ~230 км/с.

Фізичні характеристики Сонця

Масса = $1{,}99 \times 10^{30}$ кг.
Діаметр = 1 392 000 км.
Абсолютна зоряна величина = $+4.8^m$.
Спектральний класс = *G2V*.
Середня густина речовини = 1,41 г/см^3.
Температура: на поверхні = 5800°К; у ядрі = до 15 000 000°К.
Прискорення вільного падіння у фотосфері = 274 м/с^2.
Сила гравітації у фотосфері в 27 разів більша, ніж на Землі.
Період обертання навколо осі = 33 доби (на полюсі) — 27 діб (на екваторі).
Період обертання навколо центру Галактики = ~200 000 000 років.
Відстань до центра Галактики = ~25000 світлових років.
Швидкість руху навколо центру Галактики/ = 230 км/с.

У давнину в людини існувало особливе ставлення до неба і Сонця. Небо завжди було символом священного, а Сонце обожнювали практично всі народи Землі. Своїм небесним ритмом воно задає порядок і організує культурне й релігійне життя людей, а його видимий шлях по небу, який люди визначили дуже давно, відображають міфи і традиційні свята всіх народів світу.

АСТРОНОМІЧНИЙ ШЛЯХ СОНЦЯ

Астрономи назвали шлях, яким Сонце проходить по небу, (точніше по небесній сфері – *Ред.*) *екліптикою*. Екліптика двічі перетинає небесний екватор — коли Сонце приходить у ці точки, проміжки світла і темряви на Землі врівноважені. Такі моменти називають *рівноденнями*. ▶

Раз на рік, подорожуючи по екліптиці, Сонце піднімається на найвищу точку свого шляху — в північній півкулі настає момент літнього сонцестояння. І так же щорічно наша денна зоря символічно опускається «на дно», або в найнижчу точку свого шляху, забираючи з собою світло дня, щоб знову розпочати своє сходження до світла, — це день зимового сонцестояння. Саме його вважають моментом перемоги світла над пітьмою і днем народження Сонця. У Римі цей день називали святом «непереможного Сонця», Sol invictus. Зимове сонцестояння в Козерозі називали ще Janua coeli («брама неба»). Це «двері богів», які символізують початок піднесення і зростання сили Сонця. Літнє сонцестояння в Раку, Janua inferni — «брама землі» або «двері людей», — це початок спадання і виснаження сили Сонця.

Осіннє і весняне рівнодення пов'язували з моментами рівноваги сил світла й темряви, народження і смерті. Особливе значення стародавні народи надавали весняному рівноденню як моменту відродження життя.

В давнину люди бачили в річному шляху Сонця по небосхилу етапи життєвого шляху людини. Ці погляди знайшли віддзеркалення в міфах про сонячних героїв. У Греції це Геракл, у індіанців Америки — Кецалькоатль, у шумерів — Гільгамеш. Кожний з них своїми діяннями й подвигами повторював шлях Сонця на Землі, проходячи ті ж етапи, що й наша денна зоря, символічно визначаючи шлях внутрішнього досягнення героєм безсмертя. Шлях до Сонця — ось справжнє призначення людини.

АСТРОНОМІЧНА ДОВІДКА

ЖИТТЯ — ДИВО СОНЯЧНОГО СВІТЛА

Сонце підтримує життя на планеті, його тепло керує погодою, випаровуючи з океанів воду і приносячи її на материки. Жива природа Землі — дитя Сонця: це воно управляє найважливішими життєвими процесами в живих організмах, даруючи їм тепло і світло. Рослини мають чудову здатність використовувати сонячне світло для зростання. Користуючись його енергією, вони перетворюють воду і вуглекислий газ на вуглеводні і виділяють кисень. Тепло тіл тварин колись було сонячним світлом: законсервована в плодах і листі рослин, у кам'яному вугіллі й нафті, енергія Сонця вивільняється під час окислення. Наша шкіра виробляє під дією Сонця важливі складові для життєво необхідних вітамінів.

ЯК НАРОДИЛОСЯ СОНЦЕ?

Сонце і планети утворилися з газопилової туманності — так вважають вчені сьогодні, хоча цю ідею вперше сформулював ще І. Кант у 1755 р. Він припустив, що ранній Всесвіт був рівномірно заповнений газом, газ під дією гравітаційної нестійкості збирався у великі й щільні хмари, які від самого початку вже оберталися. Велике значення Кант приділяв обертанню, вважаючи, що стиснення кулі, яка обертається, змінює її форму, перетворюючи на диск. Один з таких дисків став нашою Сонячною системою. Сьогодні телескопи дозволяють відкривати планети поблизу інших зір. Радіотелескопи здатні «бачити» крізь темні пилові хмари, а тому допомагають досліджувати зорі на різних етапах їх життєвого циклу, який у всіх зір майже однаковий. Ця обставина є дуже важливою, адже дозволяє заглянути в майбутнє нашої зорі.

ЧОТИРИ СОНЦЯ

Чотири дні в році визначали початок чотирьох періодів, які ми сьогодні називаємо порами року. У кожну пору року Сонце має різну силу, що породило символічне уявлення про чотири різні Сонця, які правлять впродовж року.

Знов світає, знову Еос, знову день
пролив сяйво після мороку ночі чорної.
Знову співай, душа, тріумфуючи,
Сонцю уранішні гімни...
З орфічного гімну

Кожному з цих Сонць присвячували свої божества: був бог весняного, воскреслого Сонця; літнього, спекотного і найбільш життєдіяльного; осіннього, зрілого, мудрого і такого, що заходить, Сонця; і, нарешті, зимового, молодого, такого, що тільки но народилось, перемогло смерть — його часто зображали у вигляді немовляти. На честь приходу сонячного бога зводили грандіозні храмові споруди, його зустрічали «всим світом», передаючи цю традицію наступним поколінням.

СОНЦЕ-МАНДРІВНИК

Сонце здійснює свій щоденний шлях по небосхилу зі сходу на захід, і кожен народ приписує йому той або інший спосіб пересування. Вікінги, стародавні греки, індуси вважали, що наше денне світило їде по небу на колісниці. Сам сонячний диск схожий на колесо, що котиться небом. У Давньому Єгипті Сонце мало свій човен, щоб подорожувати на ньому по небесному Нілу. На багатьох папірусах зображено, як Сонце пливе через тіло небесної богині Нут, відроджуючись кожного ранку і вмираючи кожного вечора. Окрім того, в Єгипті Сонце зображали у вигляді крилатого диска, що здатен літати як птах. В ассірійців і персів крилатий ▶

АСТРОНОМІЧНА ДОВІДКА

СОНЦЕ І ЗЕМЛЯ

В атмосфері Сонця і в його надрах відбуваються різноманітні активні вогненні процеси. Тут піднімаються й опускаються на глибину 1600 метрів потоки іонізованих газів, кожний з яких рівний за розміром Франції. В зоні ядра температура досягає 15 000 000 градусів. Тут невидимі сили породжують такі могутні викиди плазми, що вони були б здатні поглинути Землю.

Під час сонячних спалахів в космос викидається скажена кількість енергії, і якби Земля опинилася поряд, вона випарувалася б за частки секунди. Але Земля перебуває на вражаюче правильній відстані від Сонця, щоб зберігати життя на своїй поверхні. Адже трохи ближче — і закиплять океани, трохи далі — і Земля перетвориться на пустелю, не придатну для життя. А на відстані 150 000 000 км. їй цілком комфортно. Велика сила, потрібна для життя, веде й утримує нашу планету в бездонному зоряному просторі.

АСТРОНОМІЧНА ДОВІДКА

ЧОМУ СОНЦЕ СВІТИТЬ?

Сонячне світло — явище значно складніше, ніж здається. Секрет, який примушує Сонце світитися, полягає в його здатності стискати атоми водню так щільно, що відбувається їх синтез і утворюється гелій. Сонце світить за рахунок термоядерного синтезу — злиття чотирьох ядер водню в одне ядро гелію. Маса ядра гелію менша за масу чотирьох ядер водню, з яких воно було утворене, отже, виходить менше, ніж вклали. Різниця в масі і є тією енергією, яка живить Сонце. Кожну секунду Сонце вивільняє енергію мільйона водневих бомб, але існує сила, яка не дає йому розлетітися на шматки, — гравітація. Тиск у надрах Сонця ($1{,}5 \times 10^5$ кг/м^3) врівноважує силу тяжіння й зупиняє гравітаційне стиснення.

сонячний диск мав ще й хвостове оперення. Індіанці племені чумашів з Південної Каліфорнії говорять, що Сонце ходить по канату, натягнутому над світом, з факелом в руках, щоб освітлювати й зігрівати Землю. Сонячна Мати аборигенів Австралії бродить по небу і пробуджує до життя Землю.

СОНЦЕ У СЛОВ'ЯН — ВОЛОДАР ЧАСУ

Слов'янські казки рік зображають як коло з дванадцяти місяців, що сидять навколо багаття. Легенди говорять, що в вічному вогні, палаючому на вершині пагорба, живе старий-пристарий дід, лисий і з сивою бородою. Він живе в полум'ї й розпоряджається часом. Дванадцять місяців сидять навколо нього. Всезнаючий, він благоволить до істини й вершить правосуддя. Він відомий під ім'ям Володар Часу, і, мабуть, ми без зусиль можемо впізнати в ньому Сонце.

СЕКРЕТ СОНЦЯ — ЩОДЕННЕ ВІДРОДЖЕННЯ

Сонце, яке безперервно сходить і заходить, символізує то життя, то смерть. Воно наче вмирає, коли увечері заходить за обрій і знову народжується вранці, сповіщаючи початок нового дня. Воно подібне до птаха Фенікс, що згорає і відроджується з попелу і дає тим самим початок новому періоду. Можливо, у цьому є секрет особливого шанування багатьма народами сходу Сонця як моменту відродження (дуже спірне висловлювання – *Ред.*).

АСТРОНОМІЧНА ДОВІДКА

ПРИЧИНА АКТИВНОСТІ СОНЦЯ

Магнітне поле відіграє велику роль у виникненні явищ, що відбуваються на Сонці. Речовина Сонця — це намагнічена плазма, суміш електронів і ядер водню та гелію. Іноді в окремих ділянках напруженість магнітного поля швидко і сильно зростає. Цей процес супроводжується виникненням цілого комплексу явищ сонячної активності в різних шарах сонячної атмосфери. До них відносять факели і плями у фотосфері, флокули і сонячні спалахи в хромосфері, а також протуберанці й могутні викиди речовини в корону.

«ВЕСНЯНКИ» — ПЛЯМИ НА СОНЦІ

У 1611 році людина вперше побачила, що іноді наше Сонце покривається ластовинням — плямами. Дослідження цього явища започаткувало науку про фізику Сонця. Минули майже чотири століття, але інтерес до сонячних плям не тільки не зменшився, але, навпаки, дуже зріс, бо було відкрито їх магнітну природу.

У роки підвищеної сонячної активності магнітне поле спотворене сильніше і плям на Сонці більше. У роки «спокійного» Сонця плям може не бути зовсім. Період зміни сонячної активності прийнято вважати рівним 11,1 року. Після появи плями можуть проіснувати від декількох годин до декількох місяців. Форма і розміри плям бувають різними. Їх температура на 1000–1500° нижча, ніж у фотосфери Сонця, і лише тому вони здаються темними. Але холодними плями можна вважати лише відносно навколишніх шарів Сонця. Народжуються плями не всюди, а головним чином у двох поясах, що лежать по обидва боки від екватора, — між 10-им і 30-им градусами широти. Це так звана «королівська зона».

ТРИ ПЛАНИ ПРИРОДИ —ТРИ СОНЦЯ

Міфологічні уявлення світу поділяють Всесвіт на три плани: фізичний, психічний і духовний. І в кожному світі править своє Сонце, залишаючись в той же час єдиним. Наприклад, Геліос, Діоніс і Аполлон у греків уособлюють єдине велике божество, при цьому Геліос — це бог, який розганяє пітьму в матеріальному світі, Аполлон — бог вселенської гармонії, що дає внутрішню ясність душі людини, Діоніс — бог внутрішнього вогню, містичного ентузіазму.

ТАЄМНИЧЕ СОНЦЕ

Сонце завжди було символом найпотаємнішого в житті, його причиною й божественною суттю. І завжди, коли народ втрачав цю суть, наставали періоди руйнування й падіння цілих цивілізацій. У Давньому Єгипті бог Амон — сокровенна душа Сонця; протягом тисячоліть йому поклонялася велика цивілізація, яка споруджувала в його честь безсмертні пам'ятники, що перемогли час. Але фараон Ехнатон встановив культ Атона, що втілював яскравий фізичний диск Сонця. Настає пора видимості, час лихоліть, жорстокості й руйнування культури Єгипту. Скільки разів історія людства страждала від знищення й заперечення святинь? Як тільки втрачається сокровенна суть і виникає культ матеріальних цінностей — людство йде до занепаду етичного, морального, культурного. Втрачається головне — внутрішній стрижень людини, її етичні критерії.

ФІЛОСОФІЯ ТРАДИЦІЇ

Сонце ...істота вічна, душевна, найвеличніша.
Платон

Хоча в міфах Сонце втілено у величезній кількості божеств, кожне з них утілює одну з граней того, що приховано за видимим диском денної ▶

АСТРОНОМІЧНА ДОВІДКА

СОНЯЧНІ ПЛЯМИ — ЖИВІ МАГНІТИ

Сонячні плями з'являються парами в тих місцях, де лінії спотвореного магнітного поля виходять з фотосфери і входять у неї. Пара плям при цьому утворює пару полюсів магнітного поля — південний і північний, неначе це кінці підковоподібного магніта, що міститься всередині Сонця. Полярність задає пляма, що йде попереду. У рік наступної активності порядок полюсів змінюється на протилежний, так що кожні 11 років наша зоря змінює свою магнітну орієнтацію.

зорі, і за різноманіттям цих граней постає єдиний образ Сонця як центра нашої системи. Про це говорять і стародавні мудреці, і філософи нашого часу. Гермес Трисмегист називає його видимим божеством, Діонісій — видимим образом Божественної Благодаті, трансцендентним архетипом Світла. Сучасні філософи говорять про образ «Центрального Духовного Сонця», прихованого за видимим диском денного світила, як про найочевидніший і завершений символ Божества.

Ще один погляд на Сонце традиційної філософії полягає в паралелі між небесними тілами й живим організмом. У вченні Платона йдеться про Небесну Біологію, згідно з якою Всесвіт є живим організмом, або «Космічною Істотою», причому закони, що керують цим великим організмом, діють і на рівні найменших бактерій. Відповідно до цього вчення різні галактики і сонячні системи — співтовариства дрібніших істот, які складають Космос, подібно до того як клітини складають наш фізичний організм. У цьому контексті Сонце пов'язують з центром життя, серцем нашої зоряної системи. Все живе на Землі пульсує згідно з його ритмом.

Час — рух Сонця, міра шляху.
День — шлях Сонця від сходу до заходу, світло, протилежне ночі.
Зоря — початок дня, перше сяйво, що надходить від Сонця...
Платон. Визначення

***

Сонце сходить кожен ранок, і його світло досягає кожного. Але, як писав Екзюпері, найголовніше очима не побачиш. Очі сліпі, шукати треба серцем, — вчить Маленький Принц. Поглянь на Сонце по-іншому! І ти зрозумієш, чому з давніх часів людина кожен ранок зустрічала його, зводила для цієї події гігантські храми й оспівувала найпрекраснішими гімнами вічне відродження Бога.

Велике Серце Життя б'ється, даруючи своє світло, силу і життя планетам, людині і навіть найменшому атому в цьому сонячному всесвіті. Людина — дитя Сонця, його вічний учень, який прагне пізнати загадку життя, його сокровенний сенс.

Разом з рожевою безоднею постають звичайною чередою коні, здіймаючи свої ніздрі і видихаючи зі своїх грудей світле полум'я. Сонце рушить морок і виблискуючи з золотаво-рожевого сходу, розсіює полум'яніючі світи в ефірних просторах. Там, де Титан (Сонце) вже сходить в шафрановий світ, зникає все темне, що тільки могла приховувати мовчазна ніч.
Беренс, давньоримський поет

Людмила Кошман
(www.newacropolis.ru)

АСТРОНОМІЧНА ДОВІДКА

МИНУЛЕ І МАЙБУТНЄ СОНЦЯ

Сонце за своїми астрономічними параметрами — зоря — жовтий карлик, яких мільярди у Всесвіті. Міститься воно, а разом з ни і ми, на околиці нашої Галактики — Чумацького Шляху. За 5 млрд років існування Сонця вже близько половини водню в його центральній зоні перетворилась на гелій а ще через 5 млрд років, коли в центрі світила водень закінчуватиметься, Сонце збільшиться в розмірах і стане червоним гігантом, який, скинувши свою оболонку, утворить планетарну туманність з білим карликом усередині. Життя на Землі на той час зникне.

Словник символів

СОНЦЕ

Символ вищої космічної сили. Всевидяче божество і його влада, теофранія, нерухома істота, серце Космосу, центр буття й інтуїтивного знання, розум світу (макробіус), просвітлення, око світу і око дня, нескорений, слава, велич, правосуддя, царювання. Це видимий образ Божественної Благодаті, трансцендентний архетип Світла (Діонісій).

Немає нічого доступного погляду у всьому світі, що було б більш гідним символом Бога, ніж Сонце, яке проливає світло видимого життя спочатку на себе, а потім і на всі небесні й земні тіла (Данте).

Існує традиційна відмінність між видимим і невидимим, доступним відчуттям і осмисленню, зовнішнім і внутрішнім Сонцем. У більшості традицій Сонце — спільний Батько, а Місяць — Мати, за винятком символічних систем індіанців Америки, маорі, тевтонів, народів Океанії і Японії, де Місяць уособлює чоловіче, а Сонце — жіноче начало.

Сонце і дощ — найважливіші родючі сили, звідси наречений асоціюється з Сонцем, а наречена — з місячною богинею і Матір'ю-Землею. Сонячний диск з потоками вод, що витікають з нього, втілює поєднання Сонця і води, спеки і випаровувань, необхідних для будь-якого життя. Оточене променями Сонце і оточене променями серце мають ту ж саму символіку центру як місця перебування світла і розуму. Сонце в боротьбі із змієм символізує боротьбу світла і темряви, небесних і хтонічних сил. Сонце, що стоїть нерухомо, перебуває поза часом. Це Вічне Зараз, освітлення, втеча з часу і кола сансари.

Сонце і Місяць разом символізують чоловіче й жіноче начало в їх єднанні. Символами Сонця є: колесо, що обертається; диск; круг з ▶

центральною крапкою; круг в оточенні променів; свастика; промені, як прямі, так і хвилясті, що символізують як світло, так і жар Сонця; сяючі колісниці з сонячними богами, керовані білими або золотими кіньми, або перетинають світ у сонячному човені; обличчя в оточенні променів; око; бронзова людина; павук у центрі своєї павутини з витікаючими від нього на всі боки променями; сонячні птахи і тварини, такі як орел, яструб, лебідь, фенікс, півень, лев, баран, білий або золотий кінь, крилатий або чубатий змій, китайський дракон.

Біле Сонце асоціюється з сонячними тваринами, але Чорне Сонце (очевидно під час повного затемнення — *Ред.*) пов'язане із змією і хтонічними силами. У мисливських цивілізаціях Сонце вважають Великим Мисливцем. Сонце іноді зображають як плід на Древі Життя. Коли сонячне божество має чоловічу стать, Сонце зображають у вигляді правого ока. Якщо стать божества жіноча, Сонце зображають у вигляді лівого ока. Діти Сонця — це царствені, втілені боги.

У деяких племен Африки Сонце пов'язане з жіночим началом, Матір'ю. У бушменів це вище божество. В алхіміків це розум. Sol et Luna — це золото і срібло, король і королева, душа і тіло тощо.

Sol niger est prima materia. Планетарний знак Сонця, круг з центральною точкою, — символ завершення Великої Роботи. В індіанців Америки Сонце — загальний дух, серце Неба. У деяких племенах Сонце і Місяць вважають чоловіком і його дружиною або братом і сестрою.

Танець Сонця — один з найважливіших ритуалів. В астрології Сонце — це життя, живучість, втілений характер особи, серце і його устремління. В ацтеків: чистий дух, повітря, Кетцалькоатль; орел символізує висхідне Сонце і небесний початок, а тигр або падаючий орел — Сонце, що заходить, і земний початок. Чубата змія — сонячний символ. Ацтеки та інки були дітьми Сонця. У буддистів Сонце — світло Будди. У кельтів — жіноче начало. У китайців янь, велике чоловіче начало, Небо, око дня, активна сила, що оживляє землю.

Сонце — один з дванадцяти символів влади. Десять Сонць на дереві символізують кінець циклу. Півень і трилапий червоний ворон живуть на Сонці: три ноги символізують висхідне, полуденне і призахідне Сонце.

У християн Сонце — Бог-Батько, правитель і опікун Всесвіту, що випромінює світло і любов, Христос, Сонце праведності, Логос, божественний початок в людині. Сонце і Місяць, зображені разом з розп'яттям, означають подвійну природу Христа і сили природи, що поклоняються Господу Всесвіту. Сонце — місце перебування архангела Михаїла, а Місяць — Гавриїла. Хому Аквінського зображають із Сонцем на грудях.

В єгиптян висхідне Сонце — це Гор, Сонце в зеніті — Ра, а Сонце, що заходить, — Озирис. Праве його око — Сонце, а ліве — Місяць. Гор, який б'ється з Сетом, що набув зовнішності змія Апопа, це сила Сонця б'ється з темрявою. Крилатий диск Сонця — символ сонячної могутності Ра, Атона й відновлення життя.

У греків Сонце — око Зевса. Аполлон в подобі Сонця вбиває Піфона темряви. У орфіків Сонце — Батько всього, Великий Творець і живильник усього сущого, правитель світу. Сонце — серце, а Місяць печінка Всесвіту.

У євреїв Сонце — божественна воля і водійство. У герметиків — божественний оживлювач усього, око Варуни. Індра — сонячний бог, який перемагає дракона хаосу і темряви, Врітру. Шива — Сонце, чиї промені є творчою Шакті, що несе життя у світ.

Сонце — це світові двері, вхід для знання і безсмертя. Строєне дерево з трьома сонцями символізує Трімурті. Дерево з дванадцятьма сонцями означає Адитьєв, знаки Зодіаку і місяці року. Ці дванадцять форм Сонця з'являтимуться одночасно, як одне, в кінці циклу прояву. В інків Сонце зображали як людину з обличчям у вигляді золотого диска, що випускає промені, і вважали предком.

В іранців Сонце — око Ормузда. Той, хто шанує безсмертне Сонце, править швидкими кіньми, шанує Ормузда, шанує Архангелів, шанує свою власну душу. Крилатий диск Сонця символізує також Ормузда (Ахура Мазду).

У мусульман це всевидюще, всезнаюче Око Аллаха. Це Сонце є віддзеркаленням того Сонця, що приховане в зображенні диска Сонця завісою (Румі). Серце Всесвіту і знак Бога на Небесах і Землі.

У японців Сонце — богиня жінок і змії Аматерасу; та, що володіє великим сонцем, народжена з лівого ока Ідзанаги і від кого, як вважають, відбувається мікадо — висхідне Сонце. Символ Японії.

У маорі Сонце і Місяць — очі Неба. У мітраїстів Мітра — сонячний бог. Сол, його квадригу і Кауто зазвичай зображають праворуч, а Місяць і Каутопат ліворуч від Мітри. У народів Океанії найчастіше Сонце вважають Матір'ю всього, Місяць — Батьком, а зорі — дітьми; у деяких частинах Океанії Сонце і Місяць вважають дітьми першого чоловіка і жінки.

Сонце — велике очне яблуко. У платоніків Сонце — автор усього видимого, породження, живлення і зростання. Тепло і світло Сонця — творення і мудрість. У піфагорійців десять сонць — циклічне вдосконалення. У народів Скандинавії — око Одина (Водана), всебачення. Сонце зображають у вигляді сонячного змія. Слов'яни сонячного бога зображали в подобі прекрасного хлопця або, інколи, таким, що народжується щодня і щодня ж помирає; у символіці слов'ян Сонце і Місяць можуть змінювати стать.

У шумеро-семітів сонячні боги Шамаш і Ашшур зображають у вигляді крилатого сонячного диска. У тевтонів Сонце — жінка і Мати, а Місяць — Батько. У даосів Сонце — це янь і велика небесна сила; Сонце і Місяць разом символізують надприродну всесяючу істоту.

За інформацією з сайта
http://dic.academic.ru
підготував І. Крячко